

Siyasi Parti Programlarında Sporun Siyasal İşlevleri

Erda Nur GÜDER¹, Necati CERRAHOĞLU²

ÖZET

Amaç: Siyasi partiler, demokratik bir yaşamın vazgeçilmez olgusudur. Spor ve siyaset her iki alanında birbirlerini etkilediği ve şekillendirdiği bir gerçektir. Ancak koşullara ve tarihsel bağlama göre farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, siyasi parti programlarında “spor” olgusunun siyasal açıdan işlevleri incelenecektir.

Yöntem: Siyasi parti programlarında sporun siyasal işlevlerini araştırmayı amaçlayan bu makalede verilerin elde edilmesinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. 24 Haziran 2018 tarihinden sonra parlamentoda grubu olan; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi'nin programlarında sporla ilgili faaliyetleri incelenecektir.

Bulgular ve Sonuç: Siyasi partiler, spor ile ilgili konulara değinmişlerdir. Fakat iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi ve muhalefet parti olan Cumhuriyet Halk Partisi sporla ilgili ayrıntılı bir şekilde açıklama yaparken diğer partiler sadece beyan etmişlerdir. Genel olarak siyasi partilerin sporla ilgili konulara kayıtsız olmadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Siyasi Partiler, Siyasi Parti Programlarında Spor, Sporun Siyasal İşlevleri

ABSTRACT

Investigation Political Functions of Sports in Political Party Programs

Purpose: Political parties are an indispensable phenomenon of democratic life. It is a fact that sports and politics affect and shape each other in both fields. However, it may differ depending on circumstances and historical context. The aim of this study is to examine the political functions of the "sports" phenomenon in political party programs.

Method: In this article, which aims to investigate the political functions of sports in political party programs, document analysis method was used to obtain data. Having a group in parliament after June 24, 2018; Sports-related activities in the programs of the Justice and Development Party, Republican People's Party, Nationalist Movement Party, İyi Party and People's Democratic Party will be examined.

Results and Conclusion: Political parties have touched on sports-related issues. However, while the ruling Justice and Development Party and the opposition party, the Republican People's Party, made detailed statements about sports, the other parties only made statements. In general, it seems that political parties are not indifferent to sports-related issues.

Keywords: Sports, Political Parties, Sports in Political Party Programs, Political Functions of Sport

1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Çanakkale/TÜRKİYE, ORCID: 0000-0002-7695-5431, erdanur19@gmail.com

2 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-7365-7845, necerrahoglu@comu.edu.tr

GİRİŞ

Sportif faaliyetler geleneksel açıdan bakıldığında insan vücudunun sağlığı ve gücü için vazgeçilmez, tavsiye edilen bir hobi alanı olarak kabul edilmektedir. Ancak modern çağda sportif faaliyetler, politik ve ekonomik faktörleri de kapsayan karmaşık bir yapıya dönüşmüştür (Saatçioğlu, 2013). Sporun; ekonomik gelir elde etme, istihdam alanı yaratması, ülkelerin saygınlık kaynağı olması, bir devlet politikası olması, uluslararası platformda tanınmışlığı artırma gibi birçok alanda bireysel ve toplumsal yararları bulunmaktadır (Koçak, 2017).

Sportif faaliyetlerin daha yaygın hale gelmesi ve spor yapma fırsatlarının artırılması, genç kesim başta olmak üzere toplumun bütün kesiminin sporun avantajlarından faydalanmasını sağlamaktadır. Bu durumda sağlıklı bir toplumu oluşturmaktadır (Yetim, 2000). 1982 Anayasasının 59. Maddesinde sporla alakalı “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” ifadelerine yer verilmiştir. Devlete, spor politikalarının oluşturulmasıyla alakalı yetki ve sorumluluk verilmektedir (Güler ve Yaman, 2023).

Siyasi Partilerin oluşumunda en belirgin faktör, siyasi iktidarın kaynağı ve egemenlik anlayışındaki gelişmelerdir (Dursun, 2016). Siyasi Partiler, günümüzde her yerde karşımıza çıkmakta ve farklı siyasi sistemlerin çeşitli evrelerinde benzer roller üstlenmektedir. Bu nedenle siyasi sistemlerin türü ne olursa olsun, siyasi partiler toplumun bilinçlenmesine, kamuoyunun oluşmasına ve toplumun talep, istek ve beklentilerinin siyasi karar merkezlerine iletilmesine önemli katkılarda bulunmaktadır (Öztekin, 2010).

Sportif faaliyetlerin toplumlarda olumlu etkiler meydana getirmesi, devlet yetkilerinin bu alanda kamu yararına hizmeti yeri getirme sorumluluğunu ön plana çıkarmıştır. Zihinsel ve fiziksel sağlığı destekleyerek sağlıklı bir toplum oluşturmak devletin temel görevlerinden birisidir. Bu sebeple, devlet yönetim sistemiyle sporun yönetim sistemi arasında bir ilişki bulunmaktadır (Bolçay, 2021). Siyasi parti programlarında sporun siyasal işlevleri, siyasi partilerin ve hükümetlerin toplumun genel refahının artırılması, toplumsal değişimi teşvik etmek ve siyasi amaçlarına ulaşmak için sporu kullanma biçimleriyle olmaktadır.

Taştan, (2020)'e göre; siyasi liderlerin seçim dönemleri sırasında ziyaret ettikleri şehirlerde düzenlenen mitinglerde, o bölgenin futbol takımlarının atkılarını takmaları, rastlantısal bir davranış değildir. Daha geniş seçmen kitlesine ulaşma amacı güden siyasi

liderler, kendi marka imajlarını görsel iletişim yoluyla güçlendirerek mesajlarını iletmeyi hedeflemektedirler. Ayrıca siyasi partiler, emekli olmuş veya sporu bırakmış eski sporcuları partiye dâhil ederek seçmenlere mesajlar ileterek popülerliklerini artırmayı amaçlamaktadır.

Alkan, (2018)'e göre; herkes tarafından popüler kabul edilen spor dalları, siyasi figürler, ünlüler, magazin ve medya dünyası açısından büyük bir ilgiyle takip edilmektedir. Özellikle tanınmış kişilerin fitness salonlarında, yürüyüşlerde, tenis veya basketbol maçlarında, koşu esnasında görüntülenmeleri, siyaset dünyasındaki spor faaliyetleri ve toplum nezdinde sportif faaliyetlerin önemini vurgulamaktadır. Bu kişilerin olumlu bir şekilde tanıtılmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle spor ve siyaset arasındaki karşılıklı etkileşim önemli olmaktadır.

Sportif faaliyetler, bir ülkenin siyasi sahnesinde ve uluslararası ilişkilerinde önemli bir rol oynamakta ve bu bağlamda politik stratejiler ve kararlar etkileşim içerisinde olmaktadır. Siyasi parti programlarında spora yer verilmesi, birçok açıdan ülkelerin ve toplumların gelişiminde etkili olan önemli bir alandır.

Siyasiler tarafından spor; politik mesajlar, ulusal gurur, finansman ve politika kaynağı olabilmektedir. Siyasi partiler, sporun gelişmesi ve ülke genelinde ivme kazanması için birtakım çalışmalar yaparken, siyasal işlevler bakımından; diplomatik ilişkilerin geliştirilmesi, ulusal kimlik ve birlik oluşturma, toplumsal değişim ve propaganda aracı, politik ve ekonomik etkiler taşımaktadır.

Bu çalışmada, Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi programlarında spor konusundaki yaklaşımları incelenmiş ve sporun siyasal işlevleri değerlendirilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel bir çalışma olup çalışmanın amacına uygun olarak doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Dokümanlardan elde edilen veriler betimsel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu analiz neticesinde siyasi partilerin sporla ilgili genel eğilimlerinin tespiti sağlanabilmektedir. 24 Haziran 2018 tarihinden sonra parlamentoda grubu olan; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi'nin programlarında sporla ilgili faaliyetleri incelenecektir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi'nin programlarında sporun siyasal işlevlerinin incelenmesinde elektronik bilgi sistemi vasıtası, kitaplar ve makalelerden yararlanılmıştır.

Siyasi partilerin programlarına ilişkin bilgilere Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi'nin (2023) resmi internet sitelerinden ulaşılmıştır.

BULGULAR

Sporun siyaset ile iç içe olduğu birbirlerini etkileyip, yön verildiğine ulaşılmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi spor konusundaki yaklaşımlarına parti programlarında değinmişlerdir. Parti programlarında spor ile ilgili ayrı başlık ayıran partiler; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve İyi Parti'dir. Adalet ve Kalkınma Partisi ve muhalefet parti olan Cumhuriyet Halk Partisi sporla ilgili ne yapılacağı hususunda programlarında detaylı yer verirken diğer partiler sadece beyan etmiştir.

Sporun siyasal işlevleri; uluslararası ilişkileri güçlendirmek, ulusal çıkarları savunmak, sporun erişebilirliğini artırarak eşitliği ve sosyal adaleti de teşvik edebilmektedir. Sporcular, ulusal ve uluslararası gurur kaynağı olabilmekte ve bu gurur siyasi partilerin destekçilerini özendirmek için kullanılabilir. Spor ve siyaset her iki alanında birbirlerini etkilediği ve şekillendirdiği bir gerçektir. Ancak koşullara ve tarihsel bağlama göre farklılık gösterebilmektedir.

Siyasi Partiler

Siyasal partiler, siyasi kararları etkilemek amacıyla örgütlenen ve bu hedefler doğrultusunda siyasal iktidarı ele geçirmeyi amaçlayan kuruluşlardır (Kışlalı, 1997). Modern siyasetin temel örgütleyici prensiplerinden birisidir (Özler, 2015). Siyasi partiler, halk oylamasıyla ve kararların faaliyete geçirilmesinde önemli bir rolleri vardır. Siyasi partilerin yaşamımız içerisinde yer alması demokratik görüşlerin yaygınlık kazanmasında, endüstri devrimi ve toplumun eğitiminin sonucudur (Çam, 2011).

Siyasi partilerin doğuşu ve evrimi modernleşme süreciyle yakından ilişkilendirilmektedir. Siyasi partilerin ortaya çıkışı belirli bir modernleşme döneminin sonucudur. Toplumsal bir modernleşme olmadan siyasi partilerin ortaya çıkması zor olmaktadır. Modernleşme, geleneksel sistemden modern sisteme geçilmesini sağlamaktadır. Sanayileşmeyle beraber kentleşme, haberleşme, ulaşım imkânlarının çoğalması, bireylerin refah seviyesinin artması, okuryazar oranındaki artış, eğitim seviyesinin yükselmesi, internet ve uydu yayınlarının toplumları birbirlerine yakınlaştırmaları, küreselleşme ile beraberinde ulusal sınırların şeffaflaşması gibi gelişmeler modernleşmenin birer ürünleri olmaktadır. Modernleşen toplumlarda genellikle siyasi partiler bulunurken, partisi bulunmayan toplumlar

ise geleneksel toplumlar olarak sınıflandırılmaktadır (Dursun, 2016).

Siyasi partiler birtakım fonksiyonlara sahiptirler. Toplumdaki farklı çıkarlar ve isteklerin bir araya getirilerek bir düzene koyulmasını amaçlamaktadır. Siyasal partiler, hemen hemen tüm rejimlerle iktidar ve halk arasında bir köprü görevi görmektedir. Yönetici kadroların, personellerin ve iktidarın seçilmesini sağlamaktadır. İktidara geldiklerinde, devletin siyasi karar alma organları olan yasama ve yürütme içerisinde önemli bir role sahiptirler (Kapani, 2015). Her siyasi partinin uygulayacağı yöntemler farklı olabildiği gibi iktidar olarak belirlenen yöneticinin de kriterleri farklı olabilmektedir (Çetin, 2011).

Siyasi partilerin görevi; ilk görevi yapılacak olan seçimlerde aday göstermek, halkoyunun oluşmasına yardım, halkın oy kullanmasına davet etmek, hükümeti denetleme ve eleştiri, hükümetin mesuliyetini taşımak, atama yoluyla işbaşına geçen yöneticileri seçmek ve hükümette beraberlik ve birlik ortamı yaratmaktır (Daver, 1993).

Siyasi parti programlarında spor, parti üyelerinin veya liderlerinin sportif faaliyetlerle ilgili politika veya hedeflerini içermektedir. Bu politika veya hedefler, spor tesislerinin geliştirilmesi, sporun teşvik edilmesi, gençlerin spor yapmaya teşvik etmek, sporun sağlık amaçlı yapılması ve toplumsal birleştirici araç olarak kullanılmasını içerebilmektedir.

Adalet ve Kalkınma Partisi

Adalet ve Kalkınma Partisi, seçim beyannamesinde spor alanındaki faaliyetlerini “Gençlik ve Spor” adı altında toplamıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi programında; gençlerin iyi bir eğitim alarak farkındalık düzeylerinin arttırılması için kültür, sanat ve sportif faaliyetlerle hem bedenen hem de ruhen güçlenmeleriyle olması gerektiğini vurgulamış ve bir dizi önlemler almıştır. AK Parti’nin spor politikaları, spor yapmaya teşvik etmek, yetenekleri keşfetmek, en modern imkânlarla eğitmek ve uluslararası platformda bayrağımızı gururla dalgalandırmak üzere kuruludur. Spor alanında büyük yatırımlar yapılmış, 2002 senesinde 1575 spor tesisi sayısı, 2022 sonunda 4303’e çıkmış olup bu tesisler içinde 1,2 milyar TL harcanmıştır. Yetenekli gençleri spor branşlarına yönlendirmek ve üst düzey sporcuların yetiştirilmesi için “Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Programı”nı ülke genelinde hayata geçirmiştir. 2018 yılında başlatılan “Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi” erkek, kadın, yaşlı ve engelli vatandaşlarımıza yüzme eğitimi vererek bu branşta eğitim alamayanlara imkân sağlanmış ve yetenekli sporcuların keşfedilmesiyle 6 milyondan fazla vatandaşımıza yüzme öğretilmiştir. 2002 senesinden bu zamana kadar ülkemize olimpiyatlarda ve diğer uluslararası organizasyonlarda toplam 74 bin 608 madalya kazandırılmıştır. 30 ilin dev stadyumlarla donatarak sporun yaygınlaşmasına

katkı sağlanmıştır. Spor kulüpleri sayısını 3 katına çıkararak 21 bin kulübe ulaşım ve lisanslı sporcu sayısını da 13 milyona yükseltmiştir. Son 20 yılda 1810 uluslararası spor organizasyonuna ev sahipliği yapılmıştır. Milli sporculara liseden üniversiteye geçişte %100 burs imkânı sunulmuştur. Bu uygulamayı KKTC ve tüm vakıf üniversitelerini kapsayacak şekilde genişletmişlerdir. Ortaokul ve lise düzeyindeki sporlara %100 eğitim bursu sağlanmıştır. AK Parti'nin spor alanında hedeflediği, genç ve yetenekli sporculara daha fazla burs imkânı sağlamak ve spor tesislerine daha kolay erişim sağlanmasını hedeflemektedir. Spor İhtisas Teknoparklarını kurarak spor malzeme ve ekipmanlarının AR-GE ve üretimini teşvik edeceklerini, yenilik ve girişimciliği destekleyeceğini belirtmiştir (AK P, 2023).

Cumhuriyet Halk Partisi

Cumhuriyet Halk Partisi, parti programında sporla ilgili faaliyetlerini “Sağlıklı Bir Gençlik ve Toplum İçin Spor” başlığı altında toplamıştır. Sportif faaliyetlerin her yaşta ve herkes tarafından yapılabilmesi için sağlıklı bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi için fiziki altyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla yerel yönetimlerin ve gönüllü sivil toplum kuruluşlarının katkıları teşvik edilerek evrensel spor kültürü ülkemizde daha da yaygınlık kazanacağı hedeflenmektedir. Gençlik ve spor kulüpleri mevzuat açısından tekrar düzenlenecek ve kuruluşlar dinamik, verimli ve etkin spor yönetimi anlayışı benimseneceğine değinilmiştir. Spor federasyonları denetime açık, demokratik, şeffaf, aktif, açık ve katılımcı bir yapı içerisinde özerk olarak örgütlenmeleri sürdürülecektir. İlk ve orta eğitim seviyesinde sporla alakalı ders kitapları hazırlanacak ve gençlere bu alanda teorik bilgi sağlanacaktır. Okul ve üniversite ortamlarında spor aktiviteleri artırılarak kitle sporlarıyla spor yapma bilinci yaygınlaştırılacaktır. Kamu kurumları, özel kurumlar, üniversiteler ve kulüplerle iş birliği yapılarak düzenli Sportif Yetenek Taraması programları gerçekleştirilip sporculara her türlü destek sağlanacaktır. Devlet, bireylerin spor yapma ihtiyacına duyarlı bir yaklaşım benimseyecek ve amatör sporun gelişimini teşvik edecektir. Amatör sporun desteklenmesine önem verilerek, amatör spor kulüplerine daha fazla kaynak aktarılacaktır. Kamu ve özel işletmeler tarafından spor tesislerinin inşası desteklenecek ve teknik uzmanlarla spor sağlık eğitmenlerini istihdam eden Sporcu Eğitimi Sağlık ve Performans Merkezleri oluşturularak sporcuların ve kulüplerin hizmetine sunulacaktır. Kamu alanlarında bulunan spor tesislerinin okullar, vatandaşlar ve amatör spor kulüpleri tarafından verimli bir şekilde kullanılacak ve engellilerin de spor tesislerinden faydalanabilmesi sağlanacaktır. Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı yurtlarda kalan çocuklar ve cezaevlerindeki hükümlülerin aktif spor yapmaları teşvik edilecektir. Ülkemizde olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi için stratejik bir eylem planı oluşturulup uygulanacaktır. Tüm spor branşlarını ve örgütleri temsil eden Ulusal Spor

Konseyi kurulacaktır. Spor Etik Kurulu'nun etkinliği artırılacak ve spor müsabakalarında şiddeti ve etik dışı davranışları önlemek, centilmenliği teşvik etmek için çalışmalar yapılacağından bahsedilmektedir (CHP, 2023).

Milliyetçi Hareket Partisi

Milliyetçi Hareket Partisi, parti programında; spor aracılığıyla sevgi, gayret, azim, ahlak ve disiplin gibi değerlerin kazanılmasına destek verecektir. Amatör spor faaliyetlerine yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşların katkıları teşvik edilecektir. Milli spor politikasına uygun insan kaynağının geliştirilmesine öncelik verilecektir. Sporcu sağlığı ve sosyal güvenliği önemsenerak, geleneksel spor dalları desteklenecektir. Sporcuların sağlığına büyük özen gösterilecek ve spor hekimliği uygulamaları yayınlştırılacaktır. Türk dünyası dostluk ve kardeşlik oyunları düzenlenerek, spor aracılığıyla Türk dünyası arasındaki dostluk ve birlik pekiştirilecektir. Kış sporlarının gelişimine katkıda bulunularak, uygun altyapı ve tesisler oluşturulacak ve uluslararası tanıtımı yapılacaktır. Uluslararası spor organizasyonlarının ülkemizde düzenlenmesi için girişimler desteklenecektir. Her spor branşının, uluslararası organizasyonların ve olimpiyat oyunlarının Türkiye'de gerçekleştirilebilmesi için gerekli altyapı yatırımları yapılacak ve desteklenecektir. Amatör ve profesyonel spor kulüplerini düzenleyen bir yasa çıkarılarak spor kulüplerinin yönetiminde dernekler yasasına son verileceğinden bahsedilmektedir (MHP, 2023).

İyi Parti

İyi Parti, parti programında sporla ilgili faaliyetlerini "Spor" başlığı altında toplamıştır. Parti programında; sporun temelini oluşturan federasyonların alt yapılarının tamamlanması, özerklik ve bağımsızlık ilkesi altında işlevsel hale getirilmesi ön plandadır. Futbol federasyonunun teşkilat, yönetim ve delegasyon yapısı gözden geçirilerek daha etkili bir yapıya kavuşturulmasına değinilmiştir. Kulüpler birliği, futbol liglerinin tamamını kapsayan bir yapıya dönüştürülecektir. Toplumda fairplay ve olimpizm anlayışı teşvik edilerek Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi güçlendirilecek ve olimpiyatları Türkiye'ye getirme çabaları artırılacaktır. Spor alanında şiddet ve etik olmayan davranışların önlenmesi amacıyla bakanlık tarafından ilgili kurumlarla koordineli tedbirler alınacaktır. Sportif faaliyetlerin Türkiye'de yaygınlaştırılması için okul, aile ve spor kulüpleri arasında iş birliği sağlanacaktır. İyi partinin hedeflerinden birisi de toplumu aktif, özgüvenli, sağlıklı, sosyal ve mutlu bir toplum sağlamaktır. Vatandaşların her yaşta spor yapmaları teşvik edilecektir. Ülkenin her bölgesinde hem halkın hem de profesyonel sporcuların her türlü sporu yapabilecekleri Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ve Spor Bilimleri Fakültesi mezunları tarafından işletilen spor tesisleri kurulması hedeflenmektedir. Engelli bireyler için spor

imkânları ülke genelinde geliştirilerek yaygınlık kazanması için çalışmalar yapılacaktır. İlk ve ortaöğretim çağındaki öğrencilerin sporda başarılı olmalarını teşvik etmek amacıyla “Yetenek Seçimi” ilkesi benimsenecektir. Yeteneklerine göre uygun branşlara yönlendirme oluşturulacak ve tesisler inşa edilecektir. Türk sporunun tarihini ve mirasını korumak amacıyla bir devlet spor müzesi ve bilgi bankası kurularak milletimizin hizmetine sunulması hedeflenmektedir (İyi Parti, 2023).

Halkların Demokratik Partisi

Halkların Demokratik Partisi, parti programında; tüm gençlik kesimlerinin, sağlık, eğitim, barınma, beslenme, spor, ulaşım, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının kamu kaynaklarıyla erişebilir hale getirilmesini savunmakta ve bu amacın gerçekleşmesi için çalışmaktadır (HDP, 2023).

Sportif Faaliyetlerin Siyasal İşlevleri

Siyaset, toplumda etkiler meydana getiren ve siyasal amaçlara hizmet eden birtakım roller içermektedir. Sportif faaliyetlerin siyasal işlevleri şunlardır;

- Sportif faaliyetler ülkeler arasında diplomatik ilişkilerin geliştirilip ve sürdürülmesine yardımcı olabilmektedir. Uluslararası spor etkinlikleri, ülkeler arasında ilişkileri geliştirmek ve politik iletişimi teşvik etmek için bir platform ortamı sağlayabilmektedir.
- Spor faaliyetleri, ulusal kimlik ve birlik duygularını güçlendirebilmektedir. Büyük spor etkinlikleri, kişileri kimliğe ve ulusal birliğe bağlayabilmektedir. Özellikle büyük uluslararası yarışmalar, devletlerarasında rekabeti artırıp milli gururu besleyebilmektedir.
- Sportif faaliyetler, toplumsal değişim için bir araç olarak kullanabilmektedir. Sporcular, sosyal ve siyasi problemlere dikkat çekmek ve değişiklik talep etmek için platformları kullanabilmektedir. Örneğin, sporcular cinsiyet eşitsizliği, ırkçılık ve diğer sosyal problemlere karşı ses olabilmektedir.
- Ülkeler, sportif faaliyetleri ulusal ve uluslararası arenada bir propaganda aracı olarak kullanabilmektedir. Spor alanındaki başarı ülkelerin yeteneklerini ve gücünü vurgulayabilmektedir. Bu sebeple uluslararası arenada olumlu bir imaj yaratabilmektedir. Siyasi kampanyalara ve seçimlere katılmaları için platform ortamı oluşturabilmektedir.
- Spor organizasyonları, büyük spor etkinliklerini ev sahibi ülkelere tahsis etme yetkisine sahiptir. Ev sahibi ülkelerin siyasi liderlerine, politik ve ekonomik etkiler

yaratma potansiyelini sunmaktadır. Ayrıca uluslararası politika ve yönetim süreçlerinde de siyasi bir rol oynayabilmektedir.

- Spor faaliyetleri, siyasi katılımı artırabilir ve vatandaşların politik konularda daha aktif ve bilinçli olmalarını teşvik edebilmektedir.

TARTIŞMA

Siyasi partiler, demokratik yönetimin vazgeçilmez unsurlarından birisidir. Devletlerin gelişmesi ve kalkınması için sistemli ve planlı şekilde hareket etmeleri açısından hangi kesimlerde neler yapılmasını gerektiğini seçim çalışmalarında belirtmeleri ve iktidara geldiklerinde icraata dökmeleri gerekmektedir. İktidar ve halk arasında siyasi partiler önemli bir role sahiptir. Toplumsal birleşmeyi teşvik etmek için sporu kullanabilmektedirler. Ulusal spor faaliyetleri ve takımlar, farklı grupları bir araya getirerek toplumun birliğini artırabilmektedir. Spor kullanarak seçmen kitlesini genişleterek farklı yaş gruplarına, sosyal sınıflara ve cinsiyetlere hitap edebilmektedir. Sportif faaliyetlerin siyasal işlevi siyasi partilerin toplumun birliğini sağlamak, destekçi kitlesini genişletmek, popülerlik kazanmak ve uluslararası ilişkileri geliştirmek gibi amaçlarını sağlamalarına yardımcı olabilmektedir.

Bu çalışmada, sportif faaliyetlerin siyasal işlevi incelenmiştir. Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İyi Parti ve Halkların Demokratik Partisi spor konusundaki yaklaşımlarına parti programlarında değinmişlerdir. Parti programlarında sporla ilgili ayrı başlık ayıran partiler; Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve İyi Parti'dir.

Adalet ve Kalkınma Partisi beyannamesinde sporla ilgili “Gençlik ve Spor” olarak ayrı bir başlık ayırmıştır. Seçim beyannamesinde sporla ilgili neler yaptıklarına ve neler yapacaklarına ayrıntılı şekilde yer vermiştir. Hedefinin öncelikle genç ve yetenekli sporculara daha fazla imkân sunmak ve spor tesislerine kolay erişim sağlamaktır. Yenilikçiliği ve girişimciliği teşvik ederek sporun gelişimine katkı sağlayacakları belirtilmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi, parti programını “Çağdaş Türkiye İçin Değişim” olarak yayınlamıştır. Beyannamesinde sporla ilgili “Sağlıklı Bir Gençlik ve Toplum İçin Spor” başlığı altında “Herkes İçin Spor” olarak ayrı başlık bulunmaktadır. Parti programında hedeflediği, sportif faaliyetlerin her yaştaki bireylerin ve herkes tarafından benimsenen sağlıklı bir yaşam tarzı olarak yaygınlaştırılması amacıyla fiziki altyapının geliştirilmesini hedeflemektedir. Bu amaçla, yerel yönetimlerin ve gönüllü sivil toplum kuruluşlarının

katkıları teşvik edilerek ülkemizde sportif faaliyetlerin evrensel açıdan geniş kitlelere ulaştırılması hedeflenmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, parti programında sporu “Spor” olarak ayrı ele almıştır. Parti programında sporla ilgili spor aracılığıyla sevgi, gayret, azim, ahlak ve disiplin gibi değerlerin kazanılmasına destek verileceğinden, gönüllü kuruluşların ve yerel yönetimlerin amatör spor faaliyetlerini destekleneceği, sporcuların sağlık ve sosyal güvenliğine önem verileceğinden, geleneksel spor branşlarının geliştirileceğinden bahsedilmiştir.

İyi Parti, parti programında sporu “Spor” olarak ayrı ele almıştır. Diğer siyasi partilerin parti programlarından ayrı olarak Türk sporunun zengin tarihini ve mirasını koruma amacıyla bir devlet spor müzesi ve bilgi bankası oluşturulmasını ve milletimize erişime sunulmasını hedeflemektedir.

Halkların Demokratik Partisi, parti programında sporla ilgili ihtiyaçların kamu kaynaklarıyla erişebilir hale getirilmesini savunduğu ve mücadele ettiği yer almaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak siyasi partiler, spor ile ilgili konulara değinmişlerdir. Fakat iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi ve muhalefet parti olan Cumhuriyet Halk Partisi sporla ilgili ayrıntılı bir şekilde açıklama yaparken diğer partiler sadece beyan etmişlerdir. Genel olarak siyasi partiler sporla ilgili konulara kayıtsız olmadıkları görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Adalet ve Kalkınma Partisi. (2023). <https://www.akparti.org.tr/> , Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Alkan, H. (2018). Siyaset Bilimine Giriş. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Bolçay, D. D. (2021). Spor Politikası. A. Dever & H. Sözen (ed). Spor Sosyolojisi, (309-324). Gazi Kitabevi: Ankara.
- Cumhuriyet Halk Partisi. (2023). <https://chp.org.tr/> , Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Çam, E. (2011). Siyaset Bilimine Giriş. İstanbul: Der Yayınları
- Çetin, H. (2011). Siyaset Bilimi. Ankara: Orion Kitabevi
- Daver, B. (1993). Siyaset Bilimine Giriş. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Dursun, D. (2016). Siyaset Bilimi. İstanbul: Beta Yayıncılık
- Güler, E. ve Yaman, M. (2023). Siyasal Partiler ve Spor Politikaları. New Era Uluslararası Disiplinlerarası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(18), 19–34.
- Halkların Demokratik Partisi. (2023). <https://hdp.org.tr/> , Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Heywood, A. (2015). Siyasetin Temel Kavramları. Hayrettin Özler (çev.). Adres Yayınları: Ankara.

- İyi Parti. (2023). <https://iyiparti.org.tr/> , Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Kapanı, M. (2015). Politika Bilimine Giriş. Ankara: BB101 Yayınları.
- Kışlalı, A. T. (1997). Siyaset Bilimi. Ankara: İmge Kitabevi
- Koçak, F. (2017). Spor ve Sürdürülebilir Gelişme. O. Özbek & F. Koçak (ed.). Sporun Yönetmel ve Sosyal Boyutları, (1). Gazi Kitabevi: Ankara.
- Milliyetçi Hareket Partisi. (2023). <https://www.mhp.org.tr/> , Erişim Tarihi: 10.11.2023
- Öztekin, A. (2010). Siyaset Bilimine Giriş. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Saatçioğlu, C. (2013). Spor Ekonomisi Teori, Politika ve Uygulama. Gazi Kitapevi: Ankara.
- Taştan, H. Ş. (2020). Spor ve Siyaset Etkileşiminin İncelenmesi: Niğde İli Örneği. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 5(4), 499-518.
- Yetim, A. A. (2000). "Sporun sosyal görünümü". Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5(1), 63-72.

